מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את עיקרי קורות חייו של מנחם בגין ואת חשיבותם ההיסטורית
- לנתח דילמות ערכיות הקשורות להחלטות מנהיגות ולהבחין בין עובדה לפרשנות
- להבין את מבנה חוזה השלום עם מצרים ואת תרומת הצדדים לו
- לתרגל ניתוח מקורות קצרים וכתיבה רפלקטיבית מנומקת

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – פרק 1 • מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים – שאלות ידע

1. א – בריסק (ברסט־ליטובסק)
2. א – בית"ר
3. א – הסובייטי

חלק ב' – פרק 1 • מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים – השלמת פרטים

1. נחמו
2. עליזה

חלק ג' – פרק 1 • מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים – חשיבה והסקה

חלק ד' – פרק 2 • ממחתרת לממלכתיות: האצ"ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – הכרה בעובדות

1. נכון – כך מצוין בציר הזמן – סוף 1943 מונה למפקד האצ"ל.
2. לא נכון – הספינה הגיעה כשלושה שבועות אחרי חתימת ההסכם.
3. נכון – כך מצוין בכרטיס הדילמה ובציר הזמן.

חלק ה' – פרק 2 • ממחתרת לממלכתיות: האצ"ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – הבנה ויישום

1. ב – חלוקת הנשק שעל הספינה
2. ג – תנועת החרות

חלק ו' – פרק 2 • ממחתרת לממלכתיות: האצ"ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – התאמה וסדר

1. 1 – ג (מי שאינם בקואליציה ומבקרים את הממשלה)
2. 2 – ד (לוחמי מחתרות שהוצאו להורג בידי הבריטים)
3. 3 – ב (העדפת טובת המדינה על פני אינטרס של קבוצה)
4. 4 – א (הפסקת אש במלחמת העצמאות, יוני 1948)

חלק ז' – פרק 2 • ממחתרת לממלכתיות: האצ"ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – סדר האירועים

1. בגין מונה למפקד האצ"ל
2. האצ"ל חותם על הסכם להשתלבות בצה"ל
3. הספינה אלטלנה מגיעה עם עולים ונשק
4. עימות קשה ומותם של 19 לוחמים

חלק ח' – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – שאלות פתיחה

1. ג – 1977
2. ב – הכור מסכן את אזרחי ישראל

חלק ט' – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – עובדות ומושגים

1. נכון – ספינת סוחר ישראלית אספה 66 פליטים ממלכתית וייטנאם, והממשלה החליטה להעניק להם מקלט
2. לא נכון – ההחלטה זכתה גם לביקורת רבה בעולם ובישראל וגם לתמיכה

חלק י' – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – השלמה והתאמה

- 1. עיראק
- 2. 66

חלק י"א – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – משחק המושגים

- 1 – ג (העדפת טובת המדינה על פני אינטרס של קבוצה)
- 2 – ד (יחסים רגילים: שגרירויות, סחר, תיירות)
- 3 – ב (מי שאינם בקואליציה ומבקרים את הממשלה)
- 4 – א (פרויקט לשיפור דיור ותשתיות בשכונות מצוקה)

חלק י"ב – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – מהעובדות הבסיסיות

- 1. א – 19.11.1977
- 2. א – נסיגת ישראל מחצי האי סיני

חלק י"ג – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – עוד עובדות וניסוח

- 1. נכון – קמפ דייוויד נחתמו בספטמבר 1978, וחוזה השלום נחתם במרץ 1979.
- 2. לא נכון – ימית פונתה כחלק מהנסיגה המלאה מחצי האי סיני.

חלק י"ד – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – השלמת משפטים

- 1. נובל
- 2. שפיכות דמים

חלק ט"ו – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – מיון סעיפי ההסכם

- 1 – ד (ישראל)
- 2 – א (מצרים)
- 3 – ב (מצרים)
- 4 – ג (שתיהן)

חלק ט"ז – פרק 5 • ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה – זיהוי המקורות

- 1. א – ביוני 1948, בעקבות פרשת אלטלנה
- 2. א – בטקס חתימת חוזה השלום בוושינגטון

חלק י"ז – פרק 5 • ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה – התאמת מקור להקשרו

- 1 – ב (קריאה למנוע מלחמת אחים בתוך העם)
- 2 – ג (הכרזה על סיום מצב המלחמה עם מצרים)
- 3 – א (הודאה אישית שאינו יכול להמשיך בתפקיד)

חלק י"ח – פרק 5 • ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה – ניתוח ומשמעות

- 1. תשובה לדוגמה: הוא העדיף את אחדות העם וציות לסמכות הממשלה על פני עימות פנימי, גם במחיר אישי קשה
- 2. תשובה לדוגמה: שניהם מבטאים שאיפה למנוע שפיכות דמים ולשמור על חיי אדם

חלק י"ט – פרק 6 • התבוננות אישית: צניעות, מנהיגות וכתיבה מסכמת – הכרת המושגים

- 1. א – העדפת טובת המדינה ומוסדותיה על פני אינטרס של קבוצה
- 2. ב – שתיים

חלק כ' – פרק 6 • התבוננות אישית: צניעות, מנהיגות וכתיבה מסכמת – הבנה ויישום

- 1. נכון – כך נכתב באחד ההיגדים ברגע ההתבוננות.
- 2. לא נכון – נכתב שמותר למנהיג לשנות עמדה כשהנסיבות משתנות.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה תזכיר אירועים ברורים מציר הזמן ותסביר קשר ביניהם ולא רק תמנה אותם
- יש לבדוק שהתלמיד/ה מציג/ה שני צדדים אמיתיים לדילמה ולא רק עמדה אחת, תוך שימוש במושגים כמו ממלכתיות או אחריות
- תשובה מעמיקה תבחין בין תהליך קבלת ההחלטה לבין תוצאתה, ותדגים זאת דרך דוגמה קונקרטית מחיי בגין

טיפים להפעלה:

- אפשר לפרוס את החוברת על פני 3-4 שיעורים: פרקים 1-2 בשיעור ראשון (ציר זמן ואצ״ל), פרק 3-4 בשני (ממלכתיות ושלום), פרקים 5-6 בשלישי (מקורות וכתיבה)
- לתלמידים מתקשים אפשר להתמקד בציר הזמן ובמילון המושגים בלבד, ולוותר על משימת המכתב המורחבת או לקצרה
- לתלמידים מתקדמים כדאי להוסיף דיון השוואתי בין שתי דילמות שונות ולבקש נימוק מבוסס מקורות
- מומלץ לקיים את דיוני הדילמות בקבוצות קטנות לפני כתיבה אישית, כדי לאפשר שמיעת עמדות שונות לפני גיבוש עמדה

חוברת תרגול – מנחם בגין: מנהיגות, צניעות ושלום

🕊️ מנחם בגין: מנהיגות, צניעות ושלום

תיכון · חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים
2. פרק 2 – ממחתרת לממלכתיות: האצ״ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות
3. פרק 3 – מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית
4. פרק 4 – השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום
5. פרק 5 – ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה
6. פרק 6 – התבוננות אישית: צניעות, מנהיגות וכתיבה מסכמת

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – מנחם בגין: מנהיגות, צניעות ושלום

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עברו על פרקי החוברת לפי הסדר, מהצעיר מנחם בגין ועד להכרעותיו כראש ממשלה. בכל פרק ענו על השאלות בעצמכם לפני שבודקים יחד בכיתה, ונמקו את תשובותיכם בדוגמאות מתוך האירועים שנלמדו.

בנק מילים: עיראק | 66 | עליזה | שפיכות דמים | נובל | נחמו

1 חלק א' – פרק 1 • מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים – שאלות ידע

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו עיר נולד מנחם בגין?

א) בריסק (ברסט־ליטובסק) ב) ורשה ג) וילנה

2. לאיזו תנועת נוער הצטרף בגין בשנת 1929?

א) בית"ר ב) השומר הצעיר ג) בני עקיבא

3. איזה שלטון עצר את בגין בשנים 1940–1941?

א) הסובייטי ב) הבריטי ג) הגרמני

2 חלק ב' – פרק 1 • מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים – השלמת פרטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בגין נולד בי"ג באב, שבת _____, ומכאן קיבל את שמו

2. בשנת 1939 מונה בגין לנציב בית"ר בפולין ונישא ל _____

3 חלק ג' – פרק 1 • מי היה מנחם בגין: ציר חיים מברסט ועד ירושלים – חשיבה והסקה

ענו בקצרה.

4 חלק ד׳ – פרק 2 • ממחטרת לממלכתיות: האצ״ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – הכרה בעובדות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בגין מונה למפקד האצ״ל בסוף שנת 1943.	☐	☐
2	פרשת אלטלנה אירעה לפני שהאצ״ל חתם על ההסכם להשתלבות בצה״ל.	☐	☐
3	במהלך העימות סביב הספינה אלטלנה נהרגו 19 לוחמים.	☐	☐

5 חלק ה׳ – פרק 2 • ממחטרת לממלכתיות: האצ״ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – הבנה ויישום

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה היה הגורם המרכזי למחלוקת סביב הספינה אלטלנה?

(א) מיקום העגינה (ב) חלוקת הנשק שעל הספינה (ג) זהות הקברניט

2. איזו תנועה הקים בגין בשנת 1948, לאחר פרשת אלטלנה?

(א) בית״ר (ב) האצ״ל (ג) תנועת החרות

6 חלק ו׳ – פרק 2 • ממחטרת לממלכתיות: האצ״ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – התאמה וסדר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. אופוזיציה	___	**א.** הפסקת אש במלחמת העצמאות, יוני 1948
2. עולי הגרדום	___	**ב.** העדפת טובת המדינה על פני אינטרס של קבוצה

3. ממלכתיות	___	**ג.** מי שאינם בקואליציה ומבקרים את הממשלה
4. ההפוגה הראשונה	___	**ד.** לוחמי מחתרות שהוצאו להורג בידי הבריטים

7 חלק ז׳ – פרק 2 • ממחתרת לממלכתיות: האצ״ל, אלטלנה והקמת תנועת החרות – סדר האירועים

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	עימות קשה ומותם של 19 לוחמים
☐	הספינה אלטלנה מגיעה עם עולים ונשק
☐	בגין מונה למפקד האצ״ל
☐	האצ״ל חותם על הסכם להשתלבות בצה״ל

8 חלק ח׳ – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – שאלות פתיחה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזו שנה התרחש "המהפך" והפך בגין לראש הממשלה?

(א) 1948 (ב) 1967 (ג) 1977

2. מה היתה הנמקת ממשלת בגין להפצצת הכור הגרעיני בעיראק ב-1981?

(א) שיפור יחסי מסחר (ב) הכור מסכן את אזרחי ישראל (ג) בקשת מדינה שלישית

9 חלק ט׳ – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – עובדות ומושגים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ב-1977 קלטה ממשלת בגין פליטים מווייטנאם שהגיעו בספינה ישראלית	☐	☐
2	ההחלטה להפציץ את הכור בעיראק זכתה לתמיכה מלאה בעולם ובישראל, ללא כל ביקורת	☐	☐

10 חלק י' – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. ב-7.6.1981 הפציץ חיל האוויר הישראלי כור גרעיני במדינת _____

2. ב-1977 אספה ספינת סוחר ישראלית פליטים מווייטנאם, וביניהם היו כ-_____ איש

11 חלק י"א – פרק 3 • מנהיג וראש ממשלה: המהפך ודילמות של אחריות ממלכתית – משחק המושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ממלכתיות	___	**א.** פרויקט לשיפור דיור ותשתיות בשכונות מצוקה
2. נורמליזציה	___	**ב.** מי שאינם בקואליציה ומבקרים את הממשלה
3. אופוזיציה	___	**ג.** העדפת טובת המדינה על פני אינטרס של קבוצה
4. שיקום שכונות	___	**ד.** יחסים רגילים: שגרירויות, סחר, תיירות

12 חלק י״ב – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – מהעובדות הבסיסיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. באיזה תאריך ביקר נשיא מצרים אנואר סאדאת בירושלים ונאם בכנסת?

א) 19.11.1977 ב) 17.9.1978 ג) 26.3.1979

2. מה הסתיים ב-25.4.1982, בהתאם לחוזה השלום?

א) נסיגת ישראל מחצי האי סיני ב) חתימת חוזה השלום

ג) ביקור סאדאת בכנסת

13 חלק י״ג – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – עוד עובדות וניסוח

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הסכמי קמפ דייוויד נחתמו לפני חוזה השלום בין ישראל למצרים.	☐	☐
2	העיר ימית נשארה תחת שליטה ישראלית גם אחרי חוזה השלום.	☐	☐

14 חלק י״ד – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בגין וסאדאת זכו יחד בפרס _____ לשלום בשנת 1978.

2. בנאומו בטקס החתימה אמר בגין: "לא עוד מלחמה, לא עוד _____, לא עוד שכול".

15 חלק ט"ו – פרק 4 • השלום עם מצרים: מסאדאת בכנסת ועד חוזה השלום – מיון סעיפי ההסכם

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. פינוי היישובים ובסיסי חיל האוויר בסיני	___	**א.** מצרים
2. הכרה בישראל וכינון יחסים דיפלומטיים מלאים	___	**ב.** מצרים
3. מעבר חופשי לאוניות ישראליות בתעלת סואץ	___	**ג.** שתיהן
4. סיום מצב המלחמה בין המדינות	___	**ד.** ישראל

16 חלק ט"ז – פרק 5 • ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה – זיהוי המקורות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי נאמרו דבריו של בגין במקור א', על 'מלחמת אחים'?

(א) ביוני 1948, בעקבות פרשת אלטלנה (ב) ב-1967, לפני מלחמת ששת הימים

(ג) ב-1977, בנאום הניצחון בבחירות

2. היכן נישא נאומו של בגין במקור ב', שבו הוזכרה המילה 'שלום' בשלוש שפות?

(א) בטקס חתימת חוזה השלום בוושינגטון (ב) בכנסת, בביקור סאדאת

(ג) בטקס פרס נובל

17 חלק י"ז – פרק 5 • ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה – התאמת מקור להקשרו

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מקור א' (אלטלנה, 1948)	___	**א.** הודאה אישית שאינו יכול להמשיך בתפקיד

2. מקור ב' (טקס החתימה, 1979)	___	**ב.** קריאה למנוע מלחמת אחים בתוך העם
3. מקור ג' (הודעת הפרישה, 1983)	___	**ג.** הכרזה על סיום מצב המלחמה עם מצרים

18 חלק י"ח – פרק 5 • ניתוח מקורות ולשון המנהיג: מילים שעיצבו היסטוריה – ניתוח ומשמעות

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. נמקו: מדוע בגין ביקש ממפקדיו שלא להשיב אש בפרשת אלטלנה, למרות הכעס והכאב?

2. השוו בין מקור א' למקור ב': מהו הרעיון המשותף לשני המשפטים שבגין אמר?

19 חלק י"ט – פרק 6 • התבוננות אישית: צניעות, מנהיגות וכתיבה מסכמת – הכרת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי המשמעות של המושג "ממלכתיות" כפי שעולה ביחידה?

(א) העדפת טובת המדינה ומוסדותיה על פני אינטרס של קבוצה

(ב) נאמנות מוחלטת למפלגה (ג) הימנעות מקבלת החלטות קשות

2. כמה נקודות מבט לפחות צריך להציג במשימת "מכתב לבגין"?

(א) אחת (ב) שתיים (ג) שלוש

20 חלק כ' – פרק 6 • התבוננות אישית: צניעות, מנהיגות וכתיבה מסכמת – הבנה ויישום

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ביחידה נכתב שצניעות אישית היא חלק מהמנהיגות, לא עניין פרטי.	☐	☐
2	לפי רגע ההתבוננות, אסור בשום מצב למנהיג לשנות את עמדתו.	☐	☐

כרטיס יציאה

אילו שלוש תחנות בחייו של בגין הכי מלמדות אתכם על הדרך שעשה מהמחתרת לראשות הממשלה, ולמה דווקא הן?

בחרו דילמה אחת מהאתר (אלטלנה, הכור, פליטי וייטנאם או הפינוי מסיני) ונסחו משפט אחד שמציג שני צדדים מנומקים

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀